

Rigsombudsmanden i Grønland

Nuuk, 8. maj 2024

Orientering nr. 8/2024

Åbent samråd om udkast til forfatning for Grønland

Den 22. april 2024 havde Inatsisartuts lovudvalg indkaldt Naalakkersuisoq for Selvstændighed og Udenrigsanliggender, Vivian Motzfeldt, til åbent samråd om udkast til en forfatning for Grønland. Naalakkersuisoq Vivian Motzfeldt oplyste på samrådet, at man – på grund af ressortområdets flytning fra Formandens Department til Department for Selvstændighed og Udenrigsanliggender – først nu har etableret en afdeling til det videre arbejde. Hun oplyste endvidere, at der vil blive afholdt borgermøder om forfatningen i hele landet fra august 2024. Derudover fortsættes arbejdet med at bearbejde forfatningskommissionens betænkning med henblik på formidling til befolkningen.

Naalakkersuisut varsler nye krav til Royal Greenland A/S

Efter stor debat i pressen og på sociale medier om forslaget til en ny fiskerilov indkaldte formand for Naalakkersuisut, Muté Bourup Egede, og Naalakkersuisoq for Fiskeri og Fangst, Kim Kielsen, den 23. april 2024 til pressebriefing. Royal Greenland A/S' særstatus som selvstyrejet selskab er et af hovedtemaerne i debatten om forslaget til en ny fiskerilov.

Ved pressebriefingen oplyste Muté Bourup Egede, at Naalakkersuisut vil stille nye krav til Royal Greenland A/S. Kravene vil blive fremsat på selskabets næste generalforsamling den 17. maj 2024 og omhandler øget produktion og investeringer i Grønland, samt hovedkontorets placering. ”Andre krav vil senere komme. Det drejer sig om kvoter og øget produktion herhjemme. Alle offentligt ejede selskaber er skabt til verden for at betjene det grønlandske samfund og dermed være med til at skabe vækst i deres hjemland,” udtalte Muté Bourup Egede til Sermitsiaq den 23. april 2024.

Stort underskud hos Royal Greenland A/S

Den 3. maj 2024 offentliggjorde Royal Greenland A/S sit årsregnskab for 2023, der viser et underskud på 255 mio. kr. før skat. Resultatet skyldes især en negativ udvikling for rejer, hellefisk og torsk, samt et stort tab på aktiviteter i Chile, oplyser selskabet. Derudover har øgede driftsomkostninger betydet, at selskabets nettorentebærende gæld ikke er blevet reduceret som planlagt. Det fremgår af årsrapporten, at koncernens gældsforpligtelser ved udgangen af 2023 er på godt 4,6 mia. kr.

Koncernens administrerende direktør, Susanne Arfelt Rajamand, oplyser, at topledelsen har sat flere tiltag i værk for at vende den negative udvikling. ”Vi ser på alle dele af forretningen. Aktiviteter, der ikke bidrager positivt til forretningen, bliver analyseret, og vi handler derefter”, udtalte Susanne Arfelt Rajamand til Sermitsiaq den 3. maj 2024.

Formanden for Naalakkersuisut, Múte Bourup Egede, udtalte i en pressemeddelelse den 3. maj 2024, at: *”Det er et stærkt utilfredsstillende resultat, som Royal Greenland kommer ud med. Selvom markederne samt de generelle konjunkturer er med til at sætte Royal Greenland under pres, er resultatet ikke acceptabelt.” ... ”Jeg noterer mig at den nye ledelse har taget initiativ til at ændre på strukturerne i virksomheden samt effektivisere organisationen. Jeg forventer derfor, at Royal Greenland hurtigst muligt får rettet op på virksomheden samt igangsætter initiativer, der reducerer sårbarheden fra udenlandske investeringer og sikrer fokus på reduktion af gælden samt investeringer i Royal Greenlands virke i Grønland.”*

Taxa-selskaber kritiserer manglende lovgivning om erhvervskørsel

Flere taxa-selskaber har kritiseret lovgivningen om erhvervskørsel for at være mangelfuld. Det sker, efter at Avannaata Kommunua har meddelt, at kommunerne ikke længere har hjemmel til at bekendtgøre regler for taxakørsel. Taxa-selskaberne frygter, at det skaber frie rammer for den såkaldte piratkørsel, hvor private kører passagerer mod betaling. *”Det, vi kalder piratkørsel, er blevet mere og mere markant. Det er kommet så vidt, at vi har svært ved at skaffe aftenchauffører, fordi der er et fald i antallet af kunder”*, udtalte direktør i Nuuk Taxa, Janus Eigaard, til Sermitsiaq den 23. april 2024. Færdselsloven er et dansk anliggende, og Naalakkersuisoq for Boliger og Infrastruktur, Hans Peter Poulsen, har derfor rettet henvendelse til Transportministeriet i Danmark vedr. den manglende lovgivning, skriver Sermitsiaq den 25. april 2024.

Mistillid til Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter

Oppositionspartierne Atassut og Demokraatit stillede torsdag den 25. april 2024 et mistillidsvotum til Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter, Erik Jensen. Mistillidsvotummet blev stillet med henvisning til Erik Jensens udtalelser om fjernelsen af sukkerafgiften tidligere på året i forbindelse med en debat om et forslag om afgiftsændringer. *”Pågående Naalakkersuisoq har gennem lang tid udvist en bekymrende mangel på dommekraft og er flere gange fremkommet med forkerte oplysninger over for befolkningen. Dette kan ikke længere accepteres”*, skrev Atassut og Demokraatit i mistillidsvotummet. Koalitionen bestående af Siumut og Inuit Ataqatigiit, og dermed flertallet i Inatsisartut, afværgede mistillidsvotummet.

IT-virksomhed politianmeldt for brug af udenlandsk satellittjeneste

Telestyrelsen, under Departementet for Boliger og Infrastruktur, har politianmeldt IT-virksomheden Inu:IT A/S for brud på loven om telekommunikation og teletjenester. Anmeldelsen omhandler, at Inu:IT A/S har opstillet en antenne til satellittjenesten Starlink, og videresolgt satellitforbindelse til en slutbruger. Det fremgår af en pressemeddelelse, udsendt af Telestyrelsen den 18. april 2024. Inu:IT A/S oplyser, at brugen af Starlinks satellittjeneste er sket i forbindelse et pilotprojekt for sundhedsvæsenet i Tasiilaq, hvor man siden 2023 har haft udfordringer med teleforbindelsen ved arbejdsopgaver i den elektroniske patientjournal. Inu:IT A/S' ejer og bestyrelsesformand, Martin Gjødvad, udtalte til Sermitsiaq den 19. april 2024, at virksomheden og sundhedsvæsenets fortolkning af loven var, at man i særlige tilfælde kunne anvende andre tjenester, og at de derfor handlede i god tro.

35 mio. kr. mere til sundhedsvæsenet i 2024

Naalakkersuisoq for Sundhed, Agathe Fontain, præsenterede i en pressemeddelelse den 17. april 2024, en række tiltag med udgangspunkt i det sundhedsforlig som Inatsisartut indgik i november 2023. Tiltagene omfatter kræftområdet, graviditets- og fødselsbetjeningen, samt generel forbedring af adgang til og betjening i sundhedsvæsenet. Derudover er der afsat midler til at indhente IT-efterslæbet, et uafhængigt sundhedsråd samt en anlægssektorplan for sundhedsvæsenet.

Ny politistation i Ilulissat

Den 2. maj 2024 åbnede Grønlands Politi en ny politistation i Ilulissat. Den nyopførte station er en del af et større projekt, som skal forbedre arbejdsforholdene for Grønlands Politi gennem renovering og nye stationer.

Air Greenland A/S' overskud i 2023 blev mindre end forventet

Den 29. april 2024 offentliggjorde Air Greenland A/S sit årsregnskab for 2023. Regnskabet viser et årsresultat på 84,5 mio. kr. før skat. Det er ca. 15 mio. kr. mindre end forventet, men betegnes som "tilfredsstillende" i selskabets årsrapport, som også viser en stigning i nettoomsætningen på 9,6 pct. til 1,78 mia. kr. Administrerende direktør, Jacob Nitter Sørensen, oplyser i årsrapporten, at den øgede omsætning primært skyldes en stigning i passagertrafikken, som tegner sig for 63 pct. af selskabets indtægtsgrundlag. Udgifterne til kost og logi til passagerer pga. aflysninger ved dårligt vejr er steget i 2023, oplyste Air Greenland A/S' bestyrelsesformand, Bodil Marie Damgaard, til Sermitsiaq den 29. april 2024. Af rapporten fremgår det endvidere, at Air Greenland A/S har investeret væsentligt i fornyelsen af flyflåden, siden selvstyret blev eneaktionær, i alt 1,5 mia. kr. de seneste fem år.

Ny rapport om turismens økonomiske betydning

En ny rapport om den udenlandske turismes økonomiske betydning viser, at branchen er i vækst og bidrager væsentligt til samfundsøkonomien. Rapporten er udarbejdet af Rambøll for Visit Greenland, Association of Arctic Expedition Cruise Operators, Sikuki Nuuk Harbour, Nalik Ventures, Air Greenland, Kalaallit Airports Gruppen samt Grønlandsbanken. Rapportens analyse viser, at det er flyturister, der står for størstedelen af den samlede omsætning på 1,9 mia. kr., og at turismebranchen skabte 1.075 arbejdspladser i 2023. *"Det er glædeligt at konstatere, at turismen faktisk har så stor positiv effekt for vores land, så det er et erhverv, der klart at værd at satse på"*, udtalte Naalakkersuisoq for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling, Naaja H. Nathanielsen i en pressemeddelelse om rapporten den 19. april 2024.

Ny chef for Arbejdstilsynet i Grønland

Den 1. maj 2024 tiltrådte Inúnguak Abelsen som ny chef for Arbejdstilsynet i Grønland. Inúnguak Abelsen er 37 år, uddannet bygningsingeniør og kommer fra en stilling som viceanlægschef hos Greenland Airports i Nuuk.